

Program **BEZPIECZNA+** w naszej szkole.

Zaplanowany w naszej szkole projekt w ramach programu Bezpieczna + zakładał podjęcie wielu inicjatyw i przedsięwzięć. Wszystkie zadania w ramach projektu zostały zrealizowane.

Mając na względzie wpływ integracji rówieśniczej i klasowej oraz adaptacji do nowych warunków szkolnych na realizację procesu edukacyjnego, przeprowadzono warsztaty integracyjne dla uczniów rozpoczynających naukę w szkole. Zadanie to zostało pogłębione przez organizację wyjazdów integracyjnych pozwalających na poznanie się młodzieży w warunkach pozaszkolnych. Integracja i budowanie prawidłowych relacji kształtuje się przede wszystkim dzięki współpracy i podejmowaniu wspólnych działań przez klasę. Taki właśnie cel miała organizacja zajęć w czasie Międzynarodowego dnia kropki, w którym udział wzięły wszystkie klasy. Nie było tutaj rywalizacji, ale budowanie pozytywnej atmosfery, włączenie się wszystkich uczniów w grupie klasowej do wspólnych działań, wskazywanie i ujawnianie swoich mocnych stron i radość z bycia razem.

Zdając sobie sprawę z wagi budowania prawidłowych relacji interpersonalnych i kształtowania potrzebnych do tego umiejętności psychospołecznych, zrealizowano wiele warsztatów wzbogacających wiedzę uczniów oraz podnoszących ich kompetencje społeczne w różnych obszarach. Są to niezmiernie ważne umiejętności wpływające na kształtowanie życia człowieka na każdym jego etapie, a szczególnie teraz, gdy młodzi ludzie coraz więcej czasu spędzając przed komputerem, coraz gorzej radzą sobie z oczekiwaniami i presją oraz sytuacjami czekającymi na nich w realnej rzeczywistości.

Uczniowie naszej szkoły wzięli udział w warsztatach z zakresu budowania samooceny i kształtowania poczucia własnej wartości oraz prawidłowej komunikacji interpersonalnej prowadzonych przez psychologa. Pedagog Poradni Psychologiczno Pedagogicznej przeprowadziła dla uczniów wszystkich klas warsztaty dotyczące rozpoznawanie emocji i radzenia sobie z nimi oraz kształtujące umiejętność konstruktywnego rozwiązywania konfliktów bez agresji i przemocy.

Wybrana grupa 16 uczniów wzięła udział w szkoleniu z zakresu mediacji rówieśniczych jako formy radzenia sobie w rzeczywistości szkolnej, prowadzonych przez psychologów. Efektem tego stało się utworzenie szkolnego klubu mediacji, którego członkowie, przy wsparciu pedagoga, nadal spotykają się, poszerzają swoją wiedzę w tym zakresie, wspierają rówieśników w rozwiązywaniu pojawiających się konfliktów.

Nauczyciele również poszerzyli swoją wiedzę w tym obszarze, poprzez udział w szkoleniu dotyczącym zasad prowadzenia mediacji rówieśniczych w szkole.

Rodzice mieli możliwość podniesienia swoich kompetencji wychowawczych dzięki spotkaniu z psychologiem na temat konsekwencji w wychowaniu, umiejętności odmawiania i stawiania granic.

Klimat i atmosfera panująca w szkole wpływają znacząco na budowanie pozytywnych relacji interpersonalnych, zachęcają do podejmowania działań, sprawiają, że uczniowie i dorośli podejmują wspólną aktywność.

Zorganizowano Dzień twórczej profilaktyki „Przystanek Zawada”. W tym dniu młodzież miała do wyboru udział w wielu różnorodnych warsztatach rozwijających ich zainteresowania, zdolności, a czasem po raz pierwszy miała możliwość poznania nowych form spędzania czasu. Zaproszono do współtworzenia „Przystanku” wielu moderatorów, którzy pracowali z młodzieżą przez kilka godzin, aby potem zaprezentować zdobyte umiejętności podczas

Koncertu finałowego. Nasze zaproszenie przyjęli m.in. **Stowarzyszenie ratownicze Iskra** - warsztat pierwszej pomocy, **Szkoła Tańca Standard** - warsztat dance holl, **Fundacja Szafa Gra** – warsztat teatralny, **UKS Karate Kyokushin** – warsztat karate, **Movement Center** – warsztaty fitness, **Klub sportowy Ronin** – warsztat muay thai, **Rekpol Śląskie Centrum Florystyczne** – warsztat florystyczny, oraz warsztaty prowadzone przez pasjonatów różnych innych dziedzin: haft, kulinaria, śpiew czy ekowarszaty. Dzięki temu młodzież poznała nie tylko własne możliwości, ale i zasoby tkwiące w najbliższym środowisku, co daje jej możliwość dalszego rozwijania swoich pasji.

Gościem „Przystanku” byli komendant **Policji** oraz dzielnicowy, poruszający temat zagrożeń związanych z różnego rodzaju środkami uzależniającymi oraz zwracając uwagę na wspierającą rolę Policji w sytuacjach niebezpiecznych. Poruszono również temat odpowiedzialnego podejmowania decyzji przez młodych ludzi. „Przystanek” zorganizowany i przygotowany został jako projekt, co wymagało od uczniów go współtworzących ogromnego zaangażowania, poświęcenia własnego czasu i energii. Zaprosiliśmy również na to spotkanie przedstawicieli zaprzyjaźnionych szkół.

Zorganizowano grę miejską pod hasłem „Spacerownik orzeski” , co wymagało nawiązania współpracy z wieloma instytucjami na terenie miasta i miało na celu pokazanie uczniom jak wiele możliwości rozwoju i pomocy oferuje najbliższe środowisko. Drużyny musiały odszukać na mapie i dotrzeć do wyznaczonych miejsc i zdobywać punkty poznając zadania jakie ma do spełnienia określona instytucja i wykonując wskazane polecenia. Do współpracy zaprosiliśmy **Ochotniczą Straż Pożarną, Policję, Bibliotekę Miejską, Urząd Miasta, Straż Miejską**, odwiedziliśmy też zaprzyjaźnioną szkołę podstawową i poradnię weterynaryjną.

Wychodzą naprzeciw oczekiwaniom uczniów utworzone zostało kółko filmowe. Dzięki pozyskanemu sprzętowi możliwe jest prowadzenie zajęć koła na wysokim poziomie. Skupia ono uczniów chętnych do obejrzenia czasami trudniejszego w odbiorze kina, do dyskusowania o poznanych filmach oraz prezentowania własnych gustów filmowych. Na zajęciach wybierane tytuły występują w różnych kategoriach- kino gatunkowe, kino reżyserskie, temat filmowy. Podczas zajęć, w drodze dyskusji, wyłaniają się pomysły dotyczące filmów oglądanych w całości podczas nocy filmowych.

Wspólnie z uczniami przygotowaliśmy Rodzinny turniej gier planszowych. W turnieju wzięło udział 17 rodzinnych drużyn mając do wyboru cztery rodzaje gier planszowych stosownie do wieku i zainteresowań. Wieczór ten był pełen emocji, budowania więzi, współpracy i dobrej zabawy. Każdy został uhonorowany drobnymi upominkami, a zwycięzcy – grami planszowymi.

Szkolne koło wolontariatu podjęło wiele zadań mających na celu budowanie otwartości i akceptacji dla odmienności i równocześnie wskazując nowe pole do podejmowania bezinteresownej aktywności przez młodzież. Akcje charytatywne – m.in. zbiórka i kiermasz szkolny na rzecz dzieci w Kamerunie, kiermasz bożonarodzeniowy dla społeczności lokalnej czy akcja „orzeska leszczyńka” na rzecz potrzebujących mieszkańców naszego miasta pokazują, że młodzi ludzie chętnie podejmują wyzwania wymagające nie tylko ich udziału, ale przede wszystkim pracy i aktywności.

Współpraca z **Hospicjum w Żorach** to spotkania z podopiecznymi, ale też zbieranie funduszy. Akcja Pola nadziei to symbol solidarności z ludźmi chorymi na raka i rzeczywiście symbolem jest tu 1 złotówka, za którą kupuje się cebulę żonkila. Dzięki temu w naszej szkole powstała „żonkilowa rabata”. Akcji towarzyszyły również prelekcje dla dzieci i młodzieży, prowadzone przez członków Szkolnego Koła Wolontariatu, mająca na celu propagowanie postaw altruistycznych, otwartych na drugiego, zwłaszcza cierpiącego człowieka oraz przybliżenie im idei wolontariatu.

Włączyliśmy się też w akcję Listy do M. W celu zebrania funduszy na spełnienie marzeń osieroconych dzieci, będących pod opieką żorskiego **Stowarzyszenia Przyjaciół Chorych**

„**Hospicjum im. Jana Pawła II**”. Tegoroczni pomocnicy Mikołaja kusili wypiekami i rozdawali andrzejkowe wróżby. Uzyskane środki pozwoliły na spełnienie zawartego w liście marzenia 13 letniej Weroniki. Mikołaj obdaruje ją upragnioną grą planszową. Ważnym działaniem naszego koła wolontariatu było też kolędowanie dla podopiecznych Hospicjum wspólnie z wolontariuszami z innych szkół. Takie spotkania może nie mają wymiaru rzeczowego, ale są bezcennym darem dla chorych, a naszą młodzież uczą empatii.

Ulicami naszej miejscowości przeszli również kolędnicy – członkowie koła wolontariatu, kultywując w ten sposób tradycję, ale też przynosząc drobne upominki i radość mieszkańcom. Uczniowie naszej szkoły wzięli również udział w Powiatowej Spartakiadzie Osób Niepełnosprawnych organizowanej przez **Dom Pomocy Społecznej** w Orzeszu. To było bardzo ważne dla nas wydarzenie uczące akceptacji, przełamywania ograniczeń i barier oraz integracji z osobami niepełnosprawnymi. Nie byliśmy tylko widzami, ale członkami i opiekunami drużyn wychowanków Domu Pomocy Społecznej. W I etapie rozegrano bowling. Przez trzy godziny nasi uczniowie wraz z podopiecznymi Terapii zajęciowej walczyli na kręgielni o miejsce na podium. I udało się, przeszliśmy wspólnie do drugiego etapu utrzymanego w regionalnym klimacie – tradycje śląskie. Uczestnicy spartakiady zmagali się w czterech konkurencjach: szychra hajera, niydziela w familoku, kulanie felgi, cugiem na łodpust po maszkety i niy yno, a kibice oprócz doping, co było ich głównym zadaniem, rozegrali mecz cymbergaja.

Podejmując się realizacji różnych działań mamy świadomość, że w tak małej miejscowości jak nasza, szkoła stanowi bardzo ważny ośrodek integrujący społeczność lokalną. Dlatego też zaprosiliśmy uczniów, rodziców, władze miasta i wszystkich mieszkańców do udziału w spotkaniu bożonarodzeniowym. Przedstawienie jasełkowe przygotowane przez zarówno najmłodszych pierwszoklasistów, jak i przez uczniów klas starszych, którzy wspólnie na scenie w zabawny, ale równocześnie refleksyjny sposób opowiedzieli historię Bożego Narodzenia, dostarczyło niezapomnianych wrażeń i niecodziennych wzruszeń widzom. Magia świąt zaczarowała wszystkich obecnych na sali, podziękowania i oklaski pokazały, jak bardzo ważne są takie spotkania dla nas wszystkich. Uwieńczeniem tego świątecznego wieczoru było wspólne kolędowanie.

Zez względu na brak informacji od organizatorów nie zrealizowaliśmy akcji „Góra grosza”, jednak rok zakończyliśmy włączeniem się w akcję „Szlachetna paczka”. Nawiązaliśmy kontakt z wolontariuszami **Stowarzyszenia Wiosna - Szlachetna Paczka**, wybraliśmy potrzebującą rodzinę i - choć czasu było niewiele – zdążyliśmy ze wszystkim na czas. Zmobilizowaliśmy w krótkim czasie siebie, uczniów, nauczycieli, pracowników szkoły, nasze rodziny i znajomych i spełniliśmy wszystkie marzenia wybranej przez nas rodziny.

Relacja wolontariusza z wręczenia paczki Rodzinie:

„Rodzina na widok wolontariuszy wnoszących paczkę podniosła się z entuzjazmem, dziewczyny nie dowierzały, a chłopacy ruszyli z pomocą wolontariuszom. A zapał z jakim wnosili paczki jest nie do opisanie. Pani Sylwia z córkami ustawiali ochoczo paczki w salonie, ciesząc się przy tym niezmiernie. Podczas otwierania paczek dzieci rwały opakowania by szybko dowiedzieć się co ukrywa się w środku.”

Dzięki m.in. takim inicjatywom „budujemy” naszą szkołę – aktywną, otwartą i pozytywną. Mając na uwadze znaczenie rozwijania umiejętności zachowania się w sytuacjach zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu, zorganizowaliśmy spotkania wszystkich uczniów z **Policją**. Młodsze dzieci miały okazję uczyć się bezpiecznego zachowania na drodze, ćwiczyły umiejętność przechodzenia przez jezdnię, poruszania się po ulicach, ale też dowiedziały się w jakich sytuacjach trudnych i do kogo mogą zwracać się z prośbą o pomoc. Spotkanie z **Ochotniczą Strażą Pożarną** oraz wyjazd do **Jednostki Ratowniczej Ochotniczej Straży Pożarnej w Katowicach** pozwoliła im na poznanie pracy strażaków, a równocześnie uzmysłowiła mnogość zagrożeń, które mogą spotkać ich w domu, w szkole

i na ulicy. Strażacy rozmawiali z dziećmi o sposobach zachowania się w sytuacjach zagrażających życiu, np. w czasie pożaru czy powodzi, wskazywali na niebezpieczeństwa zabaw na ulicy czy zamrzniętych zbiornikach wodnych. W szkole, we współpracy z **Państwową Strażą Pożarną**, przeprowadzono również próbną ewakuację.

Uczniowie i nauczyciele wzięli udział w warsztatach pierwszej pomocy przedmedycznej prowadzonych przez ratowników medycznych ze **Stowarzyszenia Ratowniczego Iskra z Żor**.

Uczniowie klas starszych wzięli udział w spotkaniach z **Policją**, podczas których rozmawiano o odpowiedzialności prawnej nieletnich, zagrożeń związanych ze środkami psychoaktywnymi oraz przestępstwami w sieci Internetowej.

Rozwinięciem tych zagadnień były warsztaty dla wszystkich uczniów dotyczące szeroko rozumianych uzależnień, zarówno od środków psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, jak i zagrożeń związanych z przebywaniem w sieci. Zajęcia z młodszymi uczniami nastawione były na wskazywanie pozytywnych zachowań, rozwijania zainteresowań oraz możliwości szukania pomocy i wsparcia w najbliższym otoczeniu i przeprowadzone we współpracy z **Polskim Towarzystwem Zapobiegania Narkomanii**. Przeprowadzono też zajęcia związane z zagrożeniami Internetowymi. Starsi uczniowie zastanawiali się nad kosztami uzależnień szukając dla nich alternatywnych rozwiązań. Podsumowaniem tych spotkań był szkolny konkurs dla uczniów młodszych „Bezpieczny w domu, w szkole, na ulicy”, natomiast dla starszych – miejski konkurs na plakat profilaktyczny „Nie daj się wkręcić”. Wszyscy uczestnicy zostali nagrodzeni upominkami, a zwycięzcy otrzymali w nagrodę gry planszowe jako propozycję na ciekawą formę spędzania czasu wolnego.

Wspólnie z **Ochotniczą Strażą Pożarną** utworzyliśmy Szkółkę strażacką dla dzieci jako alternatywną formę spędzania czasu wolnego, Działania Szkółki nastawione są na kształtowanie u dzieci umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu, uczenia zasad udzielania pierwszej pomocy, poznawanie pracy straży pożarnej, uczenie współpracy i odpowiedzialności, a równocześnie dają możliwość niecodziennego sposobu spędzania czasu wolnego. Zajęcia w Szkółce odbywają się w grupie dzieci młodszych i starszych, a prowadzone są przez wolontariuszy **Ochotniczej Straży Pożarnej**.

Postawa tolerancji i otwartości wymaga od ludzi wiedzy, dojrzałości i odpowiedzialności. Często modelowana jest zachowaniami i przekonaniami wynoszonymi z domu rodzinnego, ze społeczności. Uczenie tolerancji, wskazywanie na inność jako na wartość, nie jest łatwym zadaniem. Uczniowie młodszych klas wzięli udział w warsztatach „Inni, a tacy sami”, starsi - „Stereotypy i uprzedzenia”.

Podjęta tematyka wskazywała na źródła stereotypów w myśleniu i zachowaniu ludzi, a co za tym idzie często braku tolerancji. Uczniowie zastanawiali się m.in. nad sensem tolerancji i jej granicami.

Kontynuacją zajęć była szkolna debata „Sieć przyjaźni – rzecz o tolerancji”, podczas której rozwinięty została problem tolerancji i/lub jej braku w różnych sytuacjach. Efektem pracy młodzieży stało się wspólne wypracowanie „Szkolnego kodeksu tolerancji”, który jest jednym z punktów odniesienia określającym sposób zachowania się uczniów w szkole.

Członkowie kółka filmowego zorganizowali nockę filmową – „Nockę tolerancji”, podczas której zaprezentowano filmy poruszające temat inności i umiejętności radzenia sobie z wyobcowaniem, prowadzona była dyskusja na temat odmienności, zastanawiano się nad przyczynami izolowania ludzi, ale też nienawiści. Nie były to łatwe tematy. Czas pomiędzy filmami wypełniony został grami planszowymi i terapeutycznymi, co wzbudziło wiele pozytywnych emocji.

Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi brali udział w każdym z opisanych wyżej działań, jednak wymagają oni dodatkowego wsparcia, nie tylko nauczycieli, ale przede wszystkim rówieśników, bo dzięki temu nie czują się wyobcowani i odrzuceni.

Zorganizowaliśmy z kołem wolontariatu pomoc koleżeńską dla uczniów, którzy takiej pomocy potrzebują. Mogą oni uzyskać wsparcie w nauce, zagrać w gry czekając na lekcje w świetlicy w towarzystwie rówieśników. Nie narzucamy, tylko proponujemy wspólne spędzanie czasu. Dużą rolę odgrywa tu utworzone kółko gier planszowych i terapeutycznych. Pozyskany sprzęt do terapii Biofeedback i uzyskanie certyfikatu trenera terapii BFB pozwoliło na nową formę wspomagania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi jak również uczniów, którzy chcą zwiększać swoje umiejętności poznawcze. Terapia Biofeedback umożliwia prowadzenie treningu poprawiającego efektywność pracy mózgu i kontrolę nad procesami fizjologicznymi zachodzącymi w organizmie, pomaga się zrelaksować, lepiej radzić sobie w trudnych sytuacjach, zwiększa kreatywność i pozytywne myślenie, poprawia szybkość uczenia się i zapamiętywania nowego materiału. Są to efekty, które pozwalają lepiej funkcjonować każdemu człowiekowi.

Nauczyciele również podnosili swoje kompetencje w tym obszarze na szkoleniu dotyczącym sposobów wyrównywania szans edukacyjnych i prowadzenia w szkole działań zwiększających szanse edukacyjne każdego ucznia.

Wielość i różnorodność podjętych działań w ramach projektu umożliwiła realizację przyjętych przez nas założeń programu. Zdajemy sobie sprawę, że muszą one być kontynuowane i rozszerzane, dlatego też zostały one m.in. wpisane w program wychowawczo-profilaktyczny szkoły.